

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.394/2018/8.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

A felperesek képviselője: Dr. Gyulai Sándor Csaba ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Bihary Balassa és Társai Ügyvédi Iroda

ügyintéző: Dr. Slégl Ibolya ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Debreceni Ítéltábla, Pf.II.20.102/2018/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Debreceni Törvényszék, 7.P.21.648/2017/4. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Egyetemlegesen kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak - felhívásra - 1.037.850 (egymillió-harminchétezer-nyolcszázötven) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek az alperestől független alkusszal történt egyeztetést követően 2007. augusztus 2-án A 69. módosított életbiztosítási szerződés megkötésére irányuló ajánlatot tettek a G-i Biztosító felé.
- [2] Ezt követően 2007. augusztus 27-én az alperes felé nyújtottak be igénylőlapot „Ingatlanhitel plusz” kölcsön igényléséhez, amelyben fennálló kölcsöneik kiváltására 10 000 000 forint kölcsön biztosítását kérték, és életbiztosítással kombinált kölcsönt igényeltek a fenti biztosításra utalva. Ugyanezen a napon külön nyilatkozatot írtak alá, amely rögzítette, hogy az alperes Hirdetményét a felperesek átvették, tartalmát megismerték és az abban foglalt rendelkezéseket aláírásukkal magukra kötelezőnek elismerték. A felperesek az okiratban akként nyilatkoztak továbbá,

hogy a devizahitel kockázatairól szóló nyomtatványt szintén átvették, annak tartalmát megismerték és tudomásul vették.

- [3] Az alperes mint hitelező és a felperesek mint adósok 2007. december 12. napján hitel-kiváltási és szabadfelhasználási célú kölcsönszerződés kötöttek. A szerződés szerint a hitelkiváltási célú kölcsön részösszege 60.094 CHF, legfeljebb 8.012.673 forint, futamideje 240 hónap, éves induló kamatláb 1,20%, éves induló kezelési költség 2,5%, kockázatvállalási fedezeti díj induló mértéke 0,50%, induló THM 4,54%, az első kamatperiódusra irányadó törlesztőrészlet 210 CHF. A szerződés alapján az alperes szabadfelhasználású kölcsönt is nyújtott a felpereseknek 14.905 CHF, legfeljebb 1.987.327 forint összegben, ennek futamideje szintén 240 hónap, éves induló kamatlába 1,20%, éves induló kezelési költsége 2,5%, kockázatvállalási fedezet induló mértéke 0,50%, a THM induló mértéke 4,63%, a törlesztőrészlet 52 CHF. Biztosítékként mindkét kölcsön fedezetére a felperesek tulajdonában álló ingatlanra jelzálogjogot alapítottak, és a felperesek által korábban megkötött életbiztosítási szerződés a tőketörlesztés fedezetéül szolgált.
- [4] A kölcsönszerződés Általános Részében a felek megállapodtak, hogy az alperes az adóst a folyósított deviza összegről visszaigazoló levélben értesíti, amely tartalmazza a kölcsönnyújtó által megállapítandó, a folyósított deviza összegre tekintettel esetlegesen módosuló havi törlesztőrészletet, illetve a II/3.5. pont szerint esetlegesen fizetendő összeget is.
- [5] A szerződés Általános Rész 2.8. pontja rendelkezik a THM meghatározásáról akként, hogy az alapul vett feltételek változása esetén az módosulhat, és az nem tükrözi a kölcsön kamat- és árfolyamkockázatát. Számítása során nem vették figyelembe a kölcsön és biztosítéki szerződések közjegyzői okiratba foglalásának, vagy ügyvédi ellenjegyzésének, a kölcsönhöz kapcsolódó élet- és/vagy vagyonbiztosításoknak a díját. A 3.2 pont akként rendelkezik, hogy amennyiben a kölcsönhöz életbiztosítás kapcsolódik, a kölcsön havonta esedékes kamata, ideértve az esetleges kockázati kamat felárák összegét is, a kezelési költség havonta esedékes része és a kockázatvállalási fedezeti díj, egyéb esetekben a kölcsön havonta esedékes tőke törlesztése, a kamat, ideértve az esetleges kockázati kamatfelárák összegét is, továbbá a kezelési költség havonta esedékes része és a kockázatvállalási fedezeti díj együttesen képezi a havi törlesztő részlet összegét.
- [6] A kölcsönszerződés 3.6. pontja értelmében a törlesztőrészlet forintban kifejezett összegének meghatározása a kölcsönnyújtó által megállapított úgynevezett elszámoló árfolyam figyelembevételével történik, amit az alperes előre, a várható árfolyam alapján állapít meg akként, hogy a fizetés a devizaárfolyam várható ingadozása esetén is fedezetet nyújtson a törlesztőrészlet tényleges megfizetésének napján a kölcsönt nyújtó hirdetményében meghatározott árfolyamon (törlesztő árfolyam) teljesítendő fizetések forint ellenértékének. A 3.7 pont szabályozza a törlesztő

és az elszámoló árfolyam különbözetének elszámolására vonatkozó szabályokat, és azt, hogy negatív különbözet esetén annak megfizetésére az adós kötelezettséget vállal. A 3.8 pont szerint az alperes a kamatperiódus közben is jogosul volt új elszámoló árfolyamot megállapítani, ha az árfolyamváltozás mértékére vagy ütemére tekintettel az elszámolási különbözet egyenlege tartósan negatívvá válna.

- [7] A 6.7. pont szerint az adósok tudomásul vették, hogy a kölcsön igénybevételével együttjáró, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik. A szerződés 6.20., 21. és 22. pontjaiban rögzítették a felek, hogy a Hirdetmény mindenkori módosulásait az adósok kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadják, és tudomásul veszik, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a mindenkor hatályos Hirdetmény rendelkezései az irányadók.
- [8] Az alperes 2007. december 22-én küldött értesítésében a folyósítás dátumaként 2007. december 21. napját, folyósított összegként 53.371,51 svájci frankot, azaz 8.012.673 forintot, az éves kamatláb aktuális értékeként 1,20%-ot, éves kezelési költségként 3%-ot, elszámolási árfolyamként 158,57 forintot jelölt meg, és 2008. január 12-től 2008. július 12-ig közölte a felperesek által fizetendő törlesztőrészlet havi összegét is. Az alperes 2008. január 14-én ugyanilyen értesítést küldött a felperesek részére a folyósított 1.987.327 forint - 13 083,99 CHF - összegű kölcsön adatai vonatkozásában azzal, hogy a folyósítás dátuma 2008. január 11., az éves kamatláb 1,20%, az éves kezelési költség 3%, az elszámolási árfolyam 161,31 forint, meghatározta továbbá 6 hónapos időtartamra fizetendő havi törlesztőrészlet összegét is. Az alperes az értesítő levél szerinti időpontban a hitelkiváltási céllal felvett kölcsönösszegét a pénzügyintézetek felé, a szabadfelhasználású hitel összegét a felperesek részére átutalta.
- [9] Az alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvényben (a továbbiakban: DH2 tv.) előírt elszámolási kötelezettségének eleget tett, és 2015. április 30-án tájékoztatta a felpereseket a tisztességtelenül felszámított összegekről.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [10] A felperesek módosított keresetükben elsődlegesen a kölcsönszerződés létre nem jötte, másodlagosan részleges, harmadlagosan teljes érvénytelensége miatt annak hatályossá nyilvánítását kérték akként, hogy levezetett számításuk alapján a fizetési kötelezettségük az elszámolólevélben feltüntetett összeggel szemben 4.165.767 forint. Elsődleges keresetük jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény

(a továbbiakban: rPtk.) 205. § (1) bekezdését és 205/B. § (1) bekezdését jelölték meg, és arra hivatkoztak, hogy a szerződés nem tartalmazza a lényeges elemeket, abban nem szerepel a pontos CHF összeg, és a Hirdetmény, az Üzletszabályzat sem vált a szerződés részévé. Másodlagos keresetüket arra alapították, hogy a kölcsönszerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. (1) bekezdés a), b), c), d) és e) pontja szerint semmis. Harmadlagosan arra hivatkoztak, hogy nem kaptak megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatról, ezért a szerződés az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenség miatt semmis.

[11] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolása szerint a perbeli hitelszerződés fogyasztói szerződésnek minősül, és a bizonyítékok mérlegelésével megállapította, hogy a Hirdetményben közzétett Üzletszabályzat az egyedi szerződés részévé vált az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése szerint, mivel a felperesek részére a Hirdetmény megismerését az alperes lehetővé tette, és azt a felperesek kifejezetten aláírásukkal igazoltan el is fogadták. Utalt a felperesek előadására, és polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 163. §-a alapján köztudomású tényként fogadta el, hogy a Hirdetmény szövege a szerződéskötés időpontjában a bankfiókokban ki volt függesztve és a bank internetes honlapján is elérhető volt. A felperesek aláírt nyilatkozatukban is elismerték az alperesi Hirdetmény átvételét és tartalma megismerését.

[13] Hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződés létrejöttéhez az rPtk. 523. § (1) bekezdésére tekintettel a feleknek a kölcsön összegében, az adóst terhelő visszafizetési kötelezettségben és az ügyleti kamatban kellett megállapodniuk, aminek a szerződés devizaalapúságára is ki kell terjednie. A felek egyedi szerződése egyértelműen tartalmazza a finanszírozási igény összegét, a kölcsön nyilvántartásának devizanemét és a kölcsön összegét svájci frankban, a kölcsön induló kamatlábának, kezelési költségének mértékét, a törlesztőrészletek várható összegét és futamidejét is, vagyis mindazon elemet, amelyek a kölcsönszerződés létrejöttéhez elengedhetetlenek.

[14] Az egyedi szerződés és az Üzletszabályzat rendelkezéseiből, valamint a felperesek nyilatkozatából kitűnően a kölcsönszerződést egyrészt hitelkiváltásra, másrészt szabad felhasználásra kötötték. A devizaalapúság a szerződés kapcsán nem befektetési szolgáltatás, hanem elszámolási mód, és az elsőfokú bíróság idézte a Kúriának a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekben felmerült egyes elvi kérdésekről szóló 6/2013. Polgári jogegységi határozatának (a továbbiakban: 6/2013. PJE határozat) 3. pontjához

fűzött magyarázatot is.

- [15] A másodlagos kereset kapcsán megállapította, hogy a kölcsönszerződés eleget tesz az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában előírt követelményeknek. A kölcsön forint összege az egyedi szerződésben és az ahhoz kapcsolódó értesítő levélben egyértelműen és azonosan került meghatározásra, az egyedi szerződés I/1.1., I/A.4., I/B.18. pontjai szerint. A folyósítási értesítőben a folyósítás napján érvényes elszámolási árfolyam alapulvételével került kiszámításra a hitel forint összegének megfelelő svájci frank összege. A szerződés a Kúriának a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016. Polgári jogegységi határozata (a továbbiakban: 1/2016. PJE határozat) által megfelelően elfogadott módon rögzíti a kölcsön összegét, azaz a szerződés tárgyát. Az írásba foglalt szerződés a kölcsön összegét forintban határozza meg, és az így meghatározott kölcsönösszeg devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható a folyósításkor irányadó árfolyam figyelembevételével.
- [16] A kölcsönszerződés I/A.12. és I/B.26. pontjai a 41/1997. (III.5.) Korm. rendeletbe (a továbbiakban THM rendelet) foglalt számítási szabályoknak megfelelően határozza meg az induló THM-et, a II/2.8. pont a THM rendelet 8. § (2) bekezdésével összhangban tételesen tartalmazza, hogy mit nem vett figyelembe az alperes a THM kiszámításánál. A THM-re vonatkozó rendelkezéseket rögzíti a Hirdetmény IV. melléklete és az Üzletszabályzat I/20. pontja, a szerződés semmissége így az rHpt. 213. § b) pontja alapján sem állapítható meg.
- [17] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) és d) pontjaira alapítottnan a felperesek a szerződés állított semmisségének konkrét indokát nem adták, a d) ponttal kapcsolatban utalt arra, hogy az abban foglaltak tisztességtelenségét a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) és a DH2 törvény kimondták, és így az rendezésre került a felek közötti elszámolással.
- [18] A kölcsönszerződés I/A/13., valamint a I/B/27. pontjai tartalmazzák az első kamat periódusra érvényes havi törlesztőrészlet összegét svájci frankban meghatározva. A II.3.6. pont szerint a törlesztő összeg forintban kifejezett összegének meghatározása a kölcsönnyújtó által megállapított úgynevezett elszámoló árfolyam figyelembevételével történik. A II.1.2. pont értelmében pedig a visszaigazoló levél a folyósított kölcsön tényleges összege mellett tartalmazza a kölcsönnyújtó által megállapítandó - a folyósított devizaösszegre tekintettel esetlegesen módosuló - havi törlesztőrészletet, illetve a II/3.5. pont szerint esetlegesen fizetendő összeget is. Az Üzletszabályzat 21. pontja rögzíti továbbá a havi törlesztőrészlet kiszámítására irányadó képletet. Az 1/2016. PJE határozat alapján ezért az elsőfokú bíróság

megállapította, hogy a törlesztőrészlet összege a törlesztési ütemtervben devizában és forintban is meghatározott volt, a szerződés nem ütközött a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába sem.

- [19] A felpereseknek az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelenségére alapított érvénytelenségi hivatkozását is alaptalannak találta. Az rPtk. 205. § (3) bekezdésére, az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseire, valamint a 6/2013. PJE határozat és a devizalapú fogyasztói kölcsönszerződések egyes rendelkezéseinek tisztességtelenségéről szóló 2/2014. PJE határozatra (a továbbiakban: 2/2014. PJE határozat) hivatkozással megállapította, hogy az egyedi szerződés és a külön is megszövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat szövege egyértelmű, az átlagos fogyasztó számára is világosan és érthetően, kellő mélységben ad tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy a felvett kölcsön havi törlesztőrészletei a CHF és a forint egymáshoz viszonyított árfolyamának alakulásától függően változhatnak, ez az adós számára jelentős kockázatot jelent, amelyet ő visel. Az alperes a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, azt pedig a felperesek nem bizonyították, hogy az alperes képviselőjében eljáró személytől olyan tájékoztatást kaptak volna, amelyből alappal gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, illetve az bizonyos mértékig korlátozott, azaz van egy maximuma.
- [20] Az elsőfokú bíróság a felperesek által joghatályosan csak 2016. augusztus 29-én előterjesztett kezelési költség, valamint kockázatvállalási fedezeti díj tisztességtelensége megállapítására vonatkozó kereseti kérelmet meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősítette az rPp. 146/A. § (1) bekezdése alapján, ezért azt érdemben nem vizsgálta.
- [21] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet elutasította, és az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta.
- [22] Az elsőfokú ítélet indokolásával maradéktalanul egyetértve hangsúlyozta, hogy felek által aláírt szerződésben és közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozás elismerő nyilatkozatban is a kölcsön összege, az ügyleti kamat, a kezelési költség mértéke, a törlesztőrészlet összege, a törlesztés időpontja, gyakorisága, a THM értéke rögzítésre került. Mindkét kölcsön vonatkozásában meghatározták a kölcsön forintban kifejezett összegét és feltüntették tájékoztató jelleggel annak a kölcsönszerződés megkötésekor irányadó svájci frank ellenértékét is, mely megfelel az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának. Annak nincs jelentősége, hogy a szerződés megkötését követően az alperes által kiállított folyósítási értesítőben a kölcsön svájci frankban kifejezett összege eltérően került meghatározásra, hiszen a felperesek szerződési akarata a kölcsönszerződésben meghatározott forint összegű, de svájci frankban nyilvántartott kölcsön folyósítására irányult, a folyósítás időpontjában ezen összegű

forint kölcsön a folyósítási értesítőben megjelölt összegű svájci franknak felelt meg.

- [23] A kölcsönszerződés megfelelően tartalmazta a havi törlesztőrészlet összegét is, svájci frankban kifejezve mindkét kölcsönelem vonatkozásában, azonban figyelemmel arra, hogy a szerződés megkötése és a folyósítás tényleges időpontja között a forint/svájci frank árfolyam változott, a folyósítási értesítőben a megváltozott árfolyamra tekintettel szerepel eltérő törlesztőrészlet. A felperesek által is aláírt kölcsönszerződés 1.2. és 3.6. pontja szerint erre a felek szerződési akarata kiterjedt.
- [24] Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, a felek szerződési akaratának vizsgálata során az általuk is aláírt teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kölcsönszerződésből kell kiindulni, és a felek szerződési akaratának tartalmát bizonyítja az rPp. 195. § (1) bekezdése szerint közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozat is. A felperesek nem bizonyították, hogy szerződési akaratuk ettől eltérő tartalmú szerződés megkötésére irányult, önmagában a kölcsönszerződésben és a visszaigazoló levélben foglalt eltérések a szerződés létre nem jöttének bizonyítására nem alkalmasak. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt is, hogy a szerződés létre nem jött a felek közötti konszenzus hiányára visszavezethetően sem állapítható meg, mert a szerződés megkötésének időpontjában kell vizsgálni, hogy az a szerződési akaratuknak megfelelt-e, nem vehetőek figyelembe a szerződés megkötését követő változások.
- [25] A perbeli kölcsönszerződés befektetési elemet nem tartalmaz. A felperesek két külön szerződést kötöttek, egyrészt egy életbiztosítási szerződést, melynek alanya nem az alperes, hanem a Generali Providencia Biztosító Zrt., másrészt ettől elkülönülten egy kölcsönszerződést az alperessel. Előbbitől a felek kölcsönszerződése elkülönült, annak jogi jellege is elkülönülten ítélandó meg, és a két egymástól eltérő tartalmú szerződés a felek között létrejött kölcsönszerződést nem teszi egységes jogüggyé. A devizaalapú kölcsönszerződés vonatkozásában pedig a Kúria 6/2013. PJE határozatában megállapította, hogy azok befektetési elemet nem tartalmaznak, és ezzel azonosan ítélte meg ezen jogviszonyok lényeges tartalmát az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban EU Bíróság) a C-312/14. alatti döntésében is.
- [26] A másodfokú bíróság megítélése szerint a felperesek alaptalanul hivatkoztak arra is, hogy a szerződés nem jött létre, mivel a Hirdetmény nem vált az egyedi szerződés részévé. A felek egyedi kölcsönszerződése is tartalmazza a kölcsönszerződés létrejöttéhez feltétlenül szükséges elemeket (a kölcsön összegét, az adósok által azért fizetendő ellenszolgáltatást, a kamatot, kezelési költséget, törlesztőrészletek összegét, a törlesztés időpontját, a kölcsön futamidejét, és a kölcsönszerződés devizaalapúságát is). A kölcsönszerződés létrejöttéhez az rPtk. 523. § (1) bekezdésében

foglaltakra figyelemmel, ezen túlmenő rendelkezések, így a Hirdetményben foglalt részletszabályok nem voltak szükségesek.

- [27] Ettől függetlenül egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a Hirdetmény/Üzletszabályzat a felek szerződésének részét képezi, hiszen ahhoz az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése alapján nem szükséges, hogy azt a felperesek részére ténylegesen átadják, különösen nem szükséges az, hogy azt az adósok aláírják. A felperesek maguk sem tették vitássá, hogy a Hirdetmény szövege a szerződéskötés időpontjában a bankfiókban ki volt függesztve, és a bank internetes honlapján is elérhető volt. A Hirdetményre az I. rendű felperes által elolvasott szerződés több alkalommal is utalt, ezért a felperesi fogyasztóknak is fel kellett ismerniük, hogy azt az alperes a szerződés részének tekinti. A szerződést ennek ismeretében az alperessel megkötötték, azaz az alperes a Hirdetmény megismerését a felperesek részére lehetővé tette, a felperesek pedig ezt aláírásukkal igazoltan elfogadták. A felperesek az általuk aláírt nyilatkozatban is elismerték, hogy a hirdetményt átvették és annak tartalmát megismerték, majd ezt követően a teljes bizonyító erejű magánokiratban is akként nyilatkoztak, hogy az alperes hatályos Hirdetményét ismerik, annak alkalmazását elfogadják, mely nyilatkozatukat a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozatban is megerősítették. A felperesek ezen magánokiratba és közokiratba foglalt nyilatkozatával az alperes kellően bizonyította, hogy a Hirdetmény a felperesek részére átadásra került, ennek ellenkezőjét a felperesek bizonyítani nem tudták. Nem volt szükséges a Hirdetmény tényleges átadása ahhoz, hogy az a felek szerződésének részévé váljék.
- [28] Az ítéletábrla megítélése szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt is, hogy a kölcsönszerződés nem ütközik az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c), d) és e) pontjába, e vonatkozásban az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel maradéktalanul egyetértett.
- [29] Az ítéletábrla rámutatott, az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg továbbá, hogy az alperes a szerződés devizaalapúságából eredő kockázatok vonatkozásában a jogszabályban, illetőleg a 2/2014. PJE határozatban elvárt tartalmú tájékoztatást a felpereseknek megadta, ezen tájékoztatás az EU Bírósága C-186/16. szám alatti ítéletében kifejtetteknek is megfelelt. A külön okirat mellett maga a kölcsönszerződés is (3.7. pont, 3.8. pont, 6.10. pont) tartalmazza az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében illetőleg a 2/2014. PJE határozatban elvárt tartalmú tájékoztatást.
- [30] Az ítéletábrla végül utalt arra, hogy a felperesek már keresetlevelükben is megjegyezték ugyan, hogy a kezelési költség és a kockázatvállalási fedezeti díjra vonatkozó szerződési feltételek álláspontjuk szerint tisztességtelenek, azonban erre keresetet nem alapítottak. Az alperes érdemi ellenkérelmének előterjesztését követően csak 2016. augusztus 29-én hivatkoztak arra, hogy a kezelési költség, illetőleg kockázatvállalási fedezeti díj

devizában való meghatározása tisztességtelen. Az rPp. 121. § (1) bekezdés e) pontja szerinti konkrét és határozott kereseti kérelmet a bíróság döntésére azonban ekkor sem terjesztettek elő a kezelési költség, illetőleg kockázatvállalási fedezési díj tisztességtelenségének megállapítása iránt, az rPp. 146/A. § (1) bekezdésében meghatározott határidő leteltét követően pedig keresetüket ekként már nem módosíthatták. A felperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy ezen szerződési kikötések tisztességtelenségét a bíróságnak hivatalból kellett volna észlelnie, figyelemmel az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4/a. pontjára.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [31] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával keresetüknek megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan mindkét fokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára történő utasítását kérték. Állították, a jogerős ítélet az rPtk. 205/B. § (1) bekezdésébe, illetve az rHpt. 213. (1) bekezdés a), b), c), d) és e) pontjába ütköző módon jogszabálysértő. Sérelmezték, hogy az ítélet tábla nem függesztette fel a per tárgyalását az általuk hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárásokra tekintettel.
- [32] Előadták, hogy az EU bíróság előtt folyamatban volt C-483/16. ügyszám alatti eljárás befejeződött, és az EU Bíróság kimondta, hogy a DH törvények főszabály szerint nem sértik a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelvet (a továbbiakban: fogyasztói irányelv), azonban az elszámolást követően a fogyasztónak olyan ténybeli és jogi helyzetbe kell kerülnie, mint amelyben a tisztességtelen feltételek nélkül lett volna. A DH törvények és az alperesi elszámolást rögzítik, mivel az árfolyamrés használata és az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő feltételek tisztességtelenek, melyek esetére a jogalkotó a felperesekre hátrányos jogkövetkezmény alkalmazását határozott meg. A felperesek ugyanis a DH törvények rendelkezései nélkül csak a tisztességtelenség okán fennálló érvénytelenség megállapítását is kérhették volna, ami a jelen esetben rájuk kedvezőbb helyzetet jelent, mivel a DH törvények rendelkezései miatt olyan elszámolást kellett készíteniük keresetükhöz, amit csak szakértő igénybevételével tudtak teljesíteni. Ezért annak megállapítását kérték, hogy az árfolyamrés használata és egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő feltételek tisztességtelenségük miatt érvénytelenek, és nem kérik jogkövetkezmények alkalmazását.
- [33] Az EU Bíróság előtt folyamatban volt C- 26/17. számú határozatára hivatkozással kifejtették, hogy éppen azt állították, hogy a kölcsönszerződés egyes feltételei, és az egész szerződés

konstrukció (a deviza alapúság) tisztességtelen, mert annak tartalma nem világos és nem érthető. A jogerős ítéletben foglaltakkal ellentétben a kölcsönszerződésben nem került világosan és érthetően megfogalmazására sem a kölcsön összege, sem az ügyleti kamat, sem a kezelési költség mértéke, sem pedig a törlesztőrészletek összege.

- [34] Hangsúlyozták, sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem bírálta el érdemben és nem indokolta azon hivatkozásukat, miszerint a kölcsönszerződésben a THM meghatározása azért nem volt megfelelő, meg arra a deviza vételi és eladási árfolyamok figyelembevételével került sor, ugyanakkor a jogalkotó a DH1 és DH2 törvényekben kimondta, hogy a deviza vételi és eladási ár használatára vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenek.
- [35] Az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanú vallomásából megállapítható, hogy a felperesek az alperestől sem Üzletszabályzatot, sem pedig devizakockázati tájékoztatót nem kaptak. Azt is iratellenesnek tartották, hogy a perbeli szerződéses konstrukció nem tartalmaz befektetési elemet, mert maga a szerződés 14.3 és 28.3 pontja is rögzíti, hogy életbiztosítási befektetéssel kombinált kölcsönszerződésről van szó, továbbá a devizahitel kockázataira vonatkozó tájékoztató tartalma is erre utal, hogy egy életbiztosítással és egyéb megtakarítással kombinált jelzáloghitel kölcsönszerződést kötöttek a felek.
- [36] A jogerős ítéletben hivatkozott 6/2013. PJE határozat nem a felperesek által hivatkozott jogviszonyt vizsgálta, ezért a jogvita elbírálása során nem is relevánsak annak rendelkezései. Hivatkozva a Kúria Pfv.I. 21.156/2015/5. számú ítéletében foglaltakra is kifejtették, hogy a perbeli kölcsönszerződés csupán utal arra, hogy a kölcsön devizában nyilvántartott, „de nem rögzíti a deviza-nyilvántartás módját”, mely lényeges elemként a szerződésből hiányzik.
- [37] A jogerős ítélet tévesen foglalt állást abban a kérdésben is, hogy a perbeli Hirdetmény/Üzletszabályzat a kölcsönszerződés részévé vált volna, mert a felperesek annak tartalmával a szerződés megkötésekor nem voltak tisztában, azt nekik a szerződés megkötésekor az alperes nem is adta át, és az a feltétel sem teljesült, hogy annak megismerhetőségét az alperes biztosította volna, ezt a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá.
- [38] A fogyasztói irányelv rendelkezéseiből az következik, hogy az írásba foglalt szerződésnek kell magában foglalnia a szerződés lényeges elemeit is, vagyis e követelménynek a kölcsönszerződés csak akkor felel meg, ha a kötelező tartalmi elemeket az írásba foglalt kölcsönszerződés egyedi része tartalmazza, nem pedig a szerződés mellékletét képező Üzletszabályzatban kell azokat feltüntetni. Ezért nem felel meg a fogyasztó érdekeknek, ha a szerződés lényeges tartalmát egy a szerződés mellékletét képező Üzletszabályzat különböző rendelkezései tartalmazzák, amelyek közül a fogyasztónak kell megkeresnie a rá vonatkozó rendelkezéseket, vagyis a felpereseket kizárólag azok a fizetési kötelezettségek

terhelik, amelyeket a szerződés egyedi része tartalmaz.

- [39] A perben eljáró bíróságok tévesen foglaltak állást akként, hogy a kölcsönszerződés nem sérti az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c), d) és e) pontjait, amelyekkel kapcsolatosan a felperesek felülvizsgálati kérelmükben akként nyilatkoztak, hogy e körben „a keresetlevélben, előkészítő iratokban és az eljárás során tett nyilatkozataikat továbbra is fenntartják”, és álláspontjuk szerint a már kifejtettek szerint a szerződés sérti az rHpt. felhívott rendelkezéseit. Az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és b) pontjával összefüggésben előadták, hogy a szerződésben a kölcsön összege, az ügyleti kamat, a kezelési költség mértéke, a törlesztőrészlet összege, a törlesztés időpontjai, a THM mértéke nem világosan, nem érthetően kerültek megfogalmazásra.
- [40] A kezelési költség és kockázatvállalási díj tisztességtelenségével kapcsolatban tévesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy e körben kereseti kérelmük nem volt határozott, mert a jogerős ítélet is rögzíti, hogy 2016. augusztus 29-én benyújtották a kezelési költség és a kockázatvállalási díj tisztességtelenségére vonatkozó kereseti kérelmüket, és hivatkoztak a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.704/2013/5. sorszámú ítéletére is. Ezért az eljáró bíróságoknak hivatalból is vizsgálni kellett volna a kezelési költség és kockázatvállalási díj tisztességtelenségére alapított kereseti kérelmüket, amelynek tárgyában az EU Bíróság előtt C-621/17. ügyszámon előzetes döntéshozatali eljárás is folyamatban van.
- [41] A jogerős ítélet tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a szerződés devizaalapúságából eredő kockázatok vonatkozásában a megfelelő tájékoztatást megadta, és fenntartották, hogy a devizakockázati tájékoztatás tisztességtelenségnek minősül.
- [42] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [43] A Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján először azt vizsgálta, hogy az rPp. 152. § (2) bekezdését megsértették-e perben eljáró bíróságok, amikor a folyamatban levő általuk megjelölt előzetes döntéshozatali eljárásokra tekintettel nem függesztették fel a per tárgyalását. A felperesek e körben hivatkoztak a Legfelsőbb Bíróságnak a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005 (IX.14.) PK-KK közös véleményben (a továbbiakban: közös vélemény) írtakra. A Kúria hangsúlyozza, mind az rPp. 152. § (2) bekezdése, mind a hivatkozott közös vélemény szerint az eljárás felfüggesztése nem kötelezettség, hanem lehetőség, ha a bíróság megítélése szerint a per érdemére kiható előzetes döntéshozatali eljárás van folyamatban. Ebből következően jogszabálysértésként nem értékelhető, ha a perben eljáró bíróságok a per tárgyalását nem függesztették fel. A Kúria utal arra is, hogy a már befejezett előzetes döntéshozatali eljárásokban hozott határozatokban olyan megállapítást nem tett az EU Bíróság, amely a

felülvizsgálati eljárásban elbírálható jogkérdések érdemi megítélésére kihatna figyelemmel a később kifejtettekre. A Kúria rögzíti, hogy szemben a felperesi érveléssel az EU Bíróság C-483/6 számú sz. ítéletében épp azt mondta ki, hogy a DH2 tv. által előírt különleges eljárási szabályok nem ellentétesek a fogyasztói irányelv rendelkezéseivel, ha a szerződésben foglalt feltételek tisztességtelenségének kiküszöbölését nem gátolja. Ezen követelménynek pedig a DH2 tv. megfelel az EU Bíróság megítélése szerint is.

- [44] A még folyamatban levő és a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárások tekintetében a Kúria az alábbiakra mutat rá. A C-34/18. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás tárgya a közjegyzői ténytanúsítvánnyal kapcsolatos szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálata, azonban ilyen tartalmú szerződéses kikötés jelen pernek nem tárgya, ilyen kikötést a felperesek keresetükben nem támadtak. Az ugyancsak hivatkozott C-621/2017. számú előzetes döntéshozatali eljárás szintén folyamatban van, ugyanakkor a perbeli kölcsönszerződésnek a kezelési költségre és kockázatvállalási díjra vonatkozó rendelkezéseinek tisztességtelensége a felülvizsgálati eljárásban érdemben nem vizsgálható, figyelemmel arra, hogy annak jelen perbeli vizsgálatát az eljárás bíróságok álláspontja szerint az rPp. 146/A. §-ában írták zárták ki. Ezen jogszabályi rendelkezés megsértését ugyanakkor a felperesek felülvizsgálati kérelmükben nem jelölték meg (47. pont). A fentiekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a még folyó előzetes döntéshozatali eljárásokra tekintettel a per felfüggesztésének nem állnak fenn a feltételei.
- [45] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése értelmében az rPp. 272. § (1) bekezdésében meghatározott felülvizsgálati határidőben érkezett felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [46] A Kúria hangsúlyozza, a felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, amelynek tárgya a jogerős ítélet (rPp. 270. § (2) bekezdés), ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben kell érvelést tartalmaznia, mégpedig az rPp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalommal. Nem fogadható el és nem értékelhető a felülvizsgálati eljárásban, amennyiben a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél csupán visszautal az eljárás korábbi szakaszaiban készült iratai tartalmára.
- [47] Az rPp. 272. § (2) bekezdése, illetve 273. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjában foglaltakra is - csak a jogszabály tételes, egyértelmű megjelölése mellett és az annak megsértésére vonatkozó indokok részletezésével kifejtett érveket tartalmazó felülvizsgálati kérelem bírálható el érdemben. A felülvizsgálati kérelemnek az a része, amely ezeknek az elvárásoknak nem felel meg, vizsgálat tárgyát nem képezheti. Ha a

fél felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti tartalmi követelményekkel.

- [48] A felperesek állították, hogy a perbeli szerződés nem deviza alapú szerződés, de ezen álláspontjuk alátámasztására a hivatkozott kúriai ítélet nem alkalmas. A 6/2013. PJE határozat 1. pontjában kifejtetteknek megfelelő tartalmú szerződést helyesen tekintették a perben eljáró bíróságok fogyasztói deviza alapú szerződésnek és jogszerűen jártak el amikor ennek megfelelően bírálták el.
- [49] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben tartalmilag ugyan állították a kölcsönszerződés több rendelkezésének, valamint az árfolyamkockázattal összefüggő tájékoztatásnak a tisztességtelenségét, de erre vonatkozó konkrét és adekvát jogszabályi rendelkezést így az rPtk. 209. § (1) bekezdését, illetve a fogyasztói irányelv konkrétan meghatározott rendelkezéseinek megsértését tételesen nem jelölték meg, hanem EU bírósági ítéletekben kifejtetteket idéztek, melyekben ugyan megjelentek a fogyasztói irányelv egyes cikkei, azok EU Bíróság általi autentikus értelmezése, de a felülvizsgálati kérelem tartalma az adott megfogalmazás mellett nem felel meg a felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott korábban ismertett tartalmi követelményeknek. Ezért a Kúria az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás tisztességtelenségének megítélésével kapcsolatban csak utal arra, hogy a perben eljáró bíróságok különböző dokumentumokban, a tanú vallomásban foglaltakat vetette össze, figyelemmel volt a EU Bíróság C-186/16. számú ítéletében kifejtettekre is és ezek mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az alperes az árfolyamkockázatról megfelelő, tisztességes tájékoztatást kapott. Ezen mérlegelése pedig az rPp. 206. § (1) bekezdésének mint megsértett jogszabályhelynek a feltüntetése nélkül érdemben nem volt vizsgálható, felülbírálnak.
- [50] A Kúria nem vizsgálhatta továbbá az rHpt. 213. § (1) bekezdés c-e) pontjában írtak megsértését sem, mivel e körben a felülvizsgálati kérelem érdemi indokolást nem tartalmaz, ilyenek nem tekintető a per során előadottakra történt hivatkozás. A Kúria ugyancsak nem foglalhatott állást a szerződés létre nem jöttével, a szerződés befektetési szerződés jellegével kapcsolatos felperesi érvelés tárgyában, mivel e körben a felülvizsgálati kérelemben megsértett jogszabályhely nem található.
- [51] A felülvizsgálati kérelemben tételesen megjelölt rPtk. 205/B. § (1) bekezdésének megsértése körében a Kúria rámutat arra, hogy a felperesek a megállapított tényállás egyes elemeinek iratellenességét, a bizonyítékok téves értékelését állították, nevezetesen azt, hogy bizonyították, hogy az Üzletszabályzatot, a Hirdetményt nem kapták meg. Ugyanakkor a vonatkozó megsértett eljárási szabály megjelölését elmulasztották. A Kúria ennek ellenére utal arra, hogy a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott C-449/13. sz. ítéletben kifejtettek jelen ügyben nem irányadóak figyelemmel arra, hogy abban a szerződéskötést követően hatályba

lépett az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztói hitelmegállapodásról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2008/48/EK parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseit értelmezi az EU Bíróság egy az adott irányelvben tételesen megjelölt kötelezettség kapcsán. Egyébként is téves a felperesek azon felülvizsgálati érvelése, hogy az írásba foglalt és aláírt kölcsönszerződés egyedi részének kell tartalmaznia a szerződés összes lényeges elemét és azok részben sem szerepelhetnek a szerződés mellékletét képező Üzletszabályzatban. Ezzel ellentétesen foglalt állást a Kúria az 1/2016. PJE határozat III/1. b) pontjában. A Kúria utal arra, hogy az elvi határozatokban foglaltakat a bíróságoknak alkalmazniuk kell figyelemmel az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében írtakra. Az EU Bíróság a C-118/17. számú ítéletében sem az elvi határozatok jogintézménye, sem a hivatkozott jogegységi határozat tekintetében olyan megállapítást nem tett, hogy maga a jogintézmény, vagy a konkrét határozatban kifejtettek az uniós jogi szabályokkal ellentétesek lennének. A Kúria utal arra, hogy az elvi határozatban a több okiratba foglalt szerződés kapcsán kifejtettek nem ellentétesek az EU Bíróság C-42/15. számú ítéletében írtakkal.

[52] A Kúria maradéktalanul egyetértett az első- és másodfokú bíróságok által kifejtettekkel abban, hogy a perbeli kölcsönszerződés megfelel az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban meghatározott tartalmi követelményeknek.

[53] A Kúria utal arra, hogy az 1/2016. PJE határozat lényeges szempontokat tartalmaz az rHpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontjára vonatkozóan, amely összefoglalását adja a Kúria 6/2013. PJE határozat kapcsán kialakult bírói gyakorlatának, amire az eljáró bíróságok is helytállóan hivatkoztak. A 6/2013. PJE határozat és az 1/2016. PJE határozat értelmében deviza alapú kölcsönszerződés esetén a kölcsön összege meghatározható akár devizában (az adott tényállás mellett CHF-ben) akár forintban, és utóbbi esetben a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően egyértelmű, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra. Az adott tényállás mellett a kölcsön összegét forintban a szerződés határozottan tartalmazza, a kirovó pénznem egyértelmű megjelölésével. Az 1/2016 PJE határozat IV.1. pont értelmében a szerződésnek nem érvényességi kelléke az átszámítási időpont megjelölése. Ez utóbbi ugyanis eltérő rendelkezés hiányában ipso iure a folyósítás napjában rögzül (rPtk. 231. § (2) bekezdés). Az irányadó deviza átszámítási árfolyamot a jogalkotó rendezte, ezért ennek elmaradása vagy nem egyértelmű rendezése miatt a szerződés érvénytelensége már nem állapítható meg. A perbeli kölcsönszerződés ebből következően az rHpt. követelményének megfelelően tartalmazza a szerződés tárgyát.

[54] Az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában írtakat a szerződés szintén nem sérti. A Kúria ennek körében is egyetértett az eljáró bíróságok által kifejtettekkel, azt azzal egészíti ki, hogy szerződés semmisségét az rHpt. hivatkozott rendelkezése alapján az eredményezné (BH2017. 343.), ha a THM feltüntetése elmaradt volna,

amely jelen szerződés esetén nem áll fenn. A THM rendeletben foglaltak esetleges megsértése pedig a THM rendelet, illetve annak vonatkozó §-ának megjelölése nélkül ugyancsak nem volt érdemben vizsgálható a felülvizsgálati eljárásban.

[55] A Kúria mindezek alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati eljárásban vizsgálható körben az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[56] A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, azonban az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban megtérítést igénylő igazolt költsége nem merült fel, ezért ebben a kérdésben a Kúriának határoznia sem kellett. Az illetékeljegyzési joguk folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperesek egyetemlegesen kötelesek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59.§ (1) bekezdése, 74.§ (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM. r. 13.§ (2) bekezdése, valamint az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1)-(2) bekezdése és 82. § (1) bekezdése alapján

[57] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

[58] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. június 25.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró